

UN NEO-ROMANTICO-EXPRESIONIST HUNEDOREAN: *ION URD*¹

Un volum parțial bilingv (prima parte este tradusă în limba maghiară, de doamna Sarolta Kapiller), cu un titlu de rafinată frumusețe: *Solie cu pană de înger* – postfațat de un mare poet – Eugen EVU.

Volumul (având 130 de pagini) are patru părți: 1- *Poeme bilingve* (estetico-valoric, sunt vândute superioare celorlalte) – 20 de poeme; 2- *Alte poeme* – 7 poeme; *Poeme pentru semeni dragi* – 4 poeme; 4- *Delincvent de opinie* (conține cronici, eseuri, publicistică – 10 articole, majoritatea culese din revista ctitărită și coordonată de Eugen Evu, *Provincia Corvina/Nova Provincia Corvina*).

De la început menționăm că poezia cu vers liber este, aproape mereu, înfrântă, la Ion Urd, de cea având metrică (armonizatoare și disciplinantă spiritual) clasică. Ceea ce domină, însă, deasupra formelor, este viziunea sinceră (nu împunătoare...) religioasă, a Poetului Ion Urd, asupra lumii și destinului ei – este prezența neîntreruptă a Lui Dumnezeu, în istorie – este prezența unui Dumnezeu care este exasperat (manifestându-se precum un bocet infinit-cosmic, deasupra/asupra Creației) de tot mai proastele, ba chiar autodistructivele alegeri ontologice ale omului: „*îi peste toate / imaginea lui Dumnezeu/lăcrimând...*” (*Postapocaliptic 1*, p. 36).

Cât este poezie, în acest volum – este a unui om care se străduiește, din răspuneri, să trăiască în mijlocul acestor vremi, dar sentimentul **realității existențiale** (pustiitoare de Duh) și al unei (parțial) asumate **singurătăți** dar, mai ales, cel exasperant, al **realității pierdute**, care îl domină și-l face pradă Iluziei/Auto-Iluziei (**visul** nu e, ca la romantici, semnul Revelației!), pe Poet, în cele din urmă: „*Tot rădăcina cind prin stele cu sufletul pustiu/(...) și-a țepi cu-nfrigurare o rădăcină, o clipire/Dar steaua-i tot mai rece și tot mai departe /Iar tu, asteroidul de piatră înghețată /Tot rădăcina ce ție prin stele visând la nemurire*” (cf. *Pelerin*, p. 7). „*Pelerinajul*” prin stele, ca și „*visul nemuririi*” (cu valențe, însă, expresioniste!) și „*steaua*” **singurătății** – sunt motive romantice-eminesciene evidente (amintind, îndeosebi, dar insistent, de *Povestea magului călător în stele*...). Ion Urd – un neo-romantic/neo-eminescian, rădăcit într-o lume apocaliptică de mercantilă. Un elegiac tot mai rar tandru și idilic („*dar nu vei greși mult/dacă vei răspunde:-Să iubim florile!*” – cf. *Remarcă*, p. 27) – dar tot mai desăvârșit cumplit și nepădit de exasperări ale limitei, **un romantic tot mai adânc „infectat” de expresionism**: „*...La marginea lumii / iubirea/ e tot mai tentată / de gânduri sinucigașe...*” (cf. *Preapocaliptic*, p. 15).

și „apocalipsele”-viziunile terminale ale acestui cosmos, abundă, cu destulă vigoare a imagini, în acest volum – fie că se numesc **Preapocaliptic**, fie **Postapocaliptic** (**1** și **2**): „*...Sfere buimace dansau printre valuri/pe nisipul de la marginea mării/Din când în când/câte o trombă de apă / se ridică, stălp argintiu,/câte ceruri, zvârlind /peste plajă fosilele/zilei tunetului (...)* Tot mai adesea stihiiile/și dezvăluie puteri/bestiale/ sub aripa preăntunecatului/arhistrateg al haosului” (cf. *Preapocaliptic*, p. 15); „*Era mult după vremea/când rădăcina se făcea/cuprinsese pământul/Trecuseră ani/ de la ziua ne-zădărnă/înflorit din mugurii/nopți în care/trilul privighetorii/încălește în umbra/ în crustă în stânc...*” (cf. *Postapocaliptic 1*, p. 35). De la Dumnezeu-Bocitorul-Doinitorul, se ajunge la exasperarea sugestiei înfrângerii Planului Divin, al acceptării Morții-consecinței-a-Păcatului – și sugestia a confuziei (din pricina oboselii monstruoase a luptei metafizice), dintre continentizarea soteriologică a păcatului – și acceptarea Păcatului, ca...”binecuvântare” a unei false și într-un deșertare a Duhului - liniște-liniște tiri:

„*La fereastra sufletului,/ca o binecuvântare,/rânjetul morții...*” (*Postapocaliptic 2*, p. 39). De aceea, afirmăm că lipsește (sau sunt momente când se diminuează drastic forța poetică vaticinată), din „panoplia” romantică a poetului Ion Urd, **autenticul vizionarism** (de tip „chateaubriand”-ist, „hugo”-lian sau chiar eminescian), cel al „**nebuliei într-un Hristos**” – singurul care ar asigura constantă metafizică a ritmului luptei Duhului cu lumea. Scăzând „fanatismul” romantic, își face loc sumbrul

¹ - Ion Urd, *Solie cu pană de înger*, Editura Corvin, Deva, 2008.

disperării/nebuniei terne, fără soluții ontologice, **sumbrul de tip expresionist**, care **nu mai atribuie funcții soteriologice Artei**: „...ochiul cu-ncetul adun /O fix putere nebun / i totul e negru, pustiu/Când, singur, în nopți, mai scriu...” (cf. *Disperare*, p. 43); „O anticamer goală /pe unde, cândva,/forfoteau speranțe...” (cf. *Mi-e sufletul o anticamer*, p. 47). Urmează, firesc, schizofrenia-frângerea „între durere și adevăr” (*Stău frânt...*, p. 55). Cvasi-aleatoriu, în condiții stabilite „de dincolo”, revine puritatea soteriologică, „clinchetul de clopoțel” al **speranței** (cf. *Colec ionarul de suflete*, p. 57). Dar până în îngerii nu sunt fideli și constanți în misiunea divină ... – nu sunt **”correctness political”**, fașă de Dumnezeu și de om (îl „săp”, la rădăcina-Creației!): „De ce nu vezi, Doamne,/cum te săp la rădăcina îngerii?” (cf. *De ce nu vrei să vezi, Doamne...*, p. 61).

Poetul, în genere, are facultăți extrasenzoriale de excepție, prin care simț trepidă ille luptei spirituale cosmice, pentru a impune **victoria Iubirii** și a alunga **demonii** lumii interioare, care subminează **serafii – zâmbetul**, cu valențe duble, **demoniace** și **serafice**, fiind într-o **lucrare a confuziei Duhului** – singura metodă eficientă de **exorcizare a Iubitei-Iubirii**, convulsionat între demoniacele **confuzii** fiind, conform Poetului (de-acum!), **Versul-Arta** (uneori...**nu mereu!** – poate că și **patima** – marcă infernalizării, și **giulgiul/îngrop ciunea/zidirea**, dau un **semn anti-manolic**, în sensul „**soluției/soluției ILUZORII**” – real-deconstructive, **inhibitorii de lume!**): „Sub chipul cast, serafic de-angelic /faptur /stă zâmbetul demonic, al patimei izvor./(...) Cu pagina pe care îmi încrustez cuvântul/drept giulgi de-îngrop ciune te voi zidi în vers” (cf. *Exorcizare – elegie romantică*, p. 29).

Cu excepția izbutitei (din punct de vedere estetic și vizionar) și frumoasei balade „doină ienă”, **Legenda corvin** – și a 1-2 „cugetări” („Căutăm mereu/în viață /fericirea/ i abia la sfârșit,/ ne dăm seama/ că ea a stat, cuminte,/în cel mai ascuns/cotlon al inimii,/ a teptând/să fie băgat în seamă ...” – cf. *Pseudo cugetări*, p. 71), parțile a II-a și a III-a, **Alte poeme** și **Poeme pentru cei dragi**, sunt dovada unui om de mare caracter și prieten admirabil – dar cu o dominantă prea personal-intimist, encomiastică, pentru a dezvolta și suficiente valențe estetice, spre a le face remarcabile.

În schimb, articolele din secțiunea/partea a IV-a (**Delincvență de opinie – cronici, eseuri, publicistică**) sunt vii, abordând domenii ale contemporanului, în care noi am înlocuit **existența reală** cu **abloanele** – ba chiar sunt, pe alocuri, strălucitoare, prin ideatică, bună-simț și logică panoramică-istoricizantă. De o generozitate rară, în Revelația Ideii. Chiar de n-om fi toți de acord cu ele toate, trebuie să fim de acord cu noi înșine, că aceste frânturi de magmă spirituală ne incită la viața-retrezirea Duhului – **Prezentului și Veșniciei, egal!** „Ne putem purifica mistuind în arderea creației orgoliului și vanității, dăruind fără a cere nimic în schimb” (cf. *Atunci vom fi flacăra...*, p. 91); „Este evident că, prin pierderea limbajului universal, oamenii au pierdut mai mult decât posibilitatea de a se înlege, și-au pierdut aspirația spre divinitate (...) Iată de ce turnul Babel poate fi interpretat drept punctul de plecare a tot ce înseamnă egoism, orgoliu și individualism, pierderea contactului cu semenii, atrofierea simțului colectivității” (*Despre „babilonie”*, p. 100); „Orice extensie prin atribuirea de semnificații acestei sferbătorii (n.n.: **1 Mai**) o va denatura, aruncând-o în arena propagandei și disputelor politice, aservind-o <<internacionalismului>>, doctrină care a făcut destul rău în lume și care, paradoxal, din forma sa proletară, acum, **cu o altă semnificație**, <<globalizarea>>, tinde să devină financiar, economic, militar, cu efectele cunoscute deja în lume, de subjugare totală a națiunilor mici și sărăcie” (cf. *Substituirea simbolurilor și pericolul semnificațiilor*, p. 115). Și, apoteotic, secțiunea a IV-a se încheie cu definirea **AUTENTICULUI** intelectual al zilelor noastre, în care se afirmă, răspicat, că **misiunea și responsabilitatea/responsabilizarea** „inteligentelor” și elitelor spirituale, peste tot în lume, ar trebui să crească (în rang spiritual) – de-a dreptul exponențial: „Pentru că un adevărat intelectual de elită trebuie, în opinia mea, să constituie, pentru societate, un real model de comportament social și un catalizator al reacțiilor de dezinfectare și dezintoxicare socială” (cf. *Despre intelectuali*).

Din punctul nostru de vedere, ansele ca poezia lui Ion Urdă să se impună, în lumea contemporană, dominată de grosolanerie, indiferență, iresponsabilitate și lașitate – nu sunt prea mari: **este o poezie prea**

delicat , dar i suficient de instabil -„dezaxat ”, la nivelul for ei tr irii religioase i a vaticinarului-vizionarismului poetic, pentru ca s ...”viieze”, printre brutele i mon trii s ociale. În schimb, „proza” sa eseistico-jurnalistic , atât de t ioas , atât de decis i expresiv -ideatic , are toate ansele s fac chiar...” coal ”, s coaguleze „**ucenici-cet eni/oameni ai Cet ii**”, cu care Ion Urd s împ rt easc , precum Hristos la Cina de Tain , armele de combatere a abloanelor (de gândire, de sim ire-amintire-anamnez), deci de **combatere a mor ii spirirtuale**.

Adrian Botez